

DOSSIER DE PROFESSORAT

Jessica Stockholder, *Hollow Places Fat & Hollow Places Thin*, 2011 (detall). Fusta de freixe blanc, pintura i miralls, 172,7 x 287 x 58,4 cm; 172,7 x 292 x 106,6 cm. Es Baluard Museu d'Art Contemporani de Palma, dipòsit Col·lecció de Pintura Contemporània Internacional de la Fundación Barrié. © de l'obra, Jessica Stockholder, 2024. Fotografia: Cortesia de l'artista

VISITA DE RECORREGUT

GUAITA! HI HA UN MUSEU DINS LES MURADES

ÍNDEX

0. Centre d'interès	2
1. Destinataris	2
2. Objectius	2
3. Continguts	2
4. Activitat prèvia. Preparació de la visita a l'aula	3
5. Responsabilitats del professorat	4
6. La visita	4-5
7. Activitat posterior a la visita a l'aula	5-6

0. Centre d'interès

- L'entorn patrimonial d'Es Baluard Museu. La història del baluard de Sant Pere. La murada i l'edifici contemporani del museu.
- L'exposició: «Jessica Stockholder. Punts cardinals»

És una de les artistes més influents de la seva generació. Les seves obres mostren la complexa relació entre l'espai il·lusionista de la pintura i la presència física de l'escultura i el seu treball se situa en la intersecció de la pintura, l'escultura, la instal·lació i l'arquitectura, integrant-se i depenent del lloc entre l'il·lusori i el material, el social i el domèstic, el públic i el privat.

La seva obra abasta al voltant de tres dècades i es caracteritza per un compromís amb el color i els materials.

1. Destinataris

Nins i nines que cursen Educació Infantil, d'entre 3 i 5 anys d'edat.

2. Objectius

- Viure el museu com un espai de diàleg i construcció de noves experiències
- Descobrir l'espai museístic i aprendre a comportar-se dins ell
- Aprendre a mirar i a descriure el que veiem
- Potenciar la capacitat d'imaginar i la creativitat
- Aprendre vocabulari específic
- Descobrir l'art contemporani i les seves capacitats expressives
- Fomentar la llibertat expressiva i el respecte vers les opinions dels altres

3. Continguts

- Els llenguatges artístic, verbal i corporal com a vehicles de comunicació i expressió
- La murada
- L'espai museístic
- La creació a partir d'objectes quotidians
- El volum
- La instal·lació

4. Activitat prèvia. Preparació de la visita a l'aula

És important, per tal de garantir la bona marxa de la visita, així com els resultats que en volem extreure, que els i les alumnes tinguin uns mínims coneixements d'on aniran i què veuran. Per tant, recomanem dedicar un temps a l'aula amb anterioritat a la visita per tal de situar els i les alumnes.

Per tal de poder dur a terme aquesta preparació es pot visitar el web del Museu www.esbaluard.org amb l'alumnat amb participació i comentaris en veu alta per part seva.

Durant la visita es treballaran una selecció d'obres de l'exposició «[Jessica Stockholder. Punts cardinals](#)» que faran que els i les alumnes entrin en contacte amb el procés creatiu de l'artista. Les seves obres, realitzades a partir d'objectes quotidians mostren la complexa relació entre l'espai il·lusionista de la pintura i la presència física de l'escultura. Interessada en el límit de les coses i en com les entenem, explora aquesta qüestió en relació amb nombrosos materials i la seva intersecció amb les possibilitats pictòriques.

També es dedicarà un temps a conèixer la història del baluard de Sant Pere i de l'entorn patrimonial que envolta el Museu.

Proposam a continuació una sèrie d'activitats específiques en relació a les dues parts de la visita que es poden dur a terme com a activitat prèvia a la visita al museu, per encalenticar motors i anar fixant els temes o com a activitat posterior per reforçar allò treballat durant la visita segons el que cada mestre consideri més oportú donades les característiques del grup.

En relació a la MURADA: reforçar la idea de funció defensiva de la murada i establir vincles amb el seu món i la seva quotidianitat. Cada infant serà convidat a pensar en un objecte (joguina, conte, peça de roba...) que els agradi molt i imaginar com ho guardaria/protegiria. Es faran dibuixos dels seus sistemes defensius i una vegada realitzats es penjaran els dibuixos de les "proteccions" a la paret i es comentaran.

En relació a l'EXPOSICIÓ us proposam intentar definir a l'aula què és la pintura, l'escultura i l'arquitectura i parlar sobre les seves diferències per tal d'entendre la "pintura expandida"¹ de l'artista que es veurà a l'exposició.

Algunes preguntes que us poden servir per analitzar cada tipus d'art serien:

- Què és la pintura/escultura/arquitectura?
- Quins elements la componen?
- Quins materials s'utilitzen en la creació d'una obra pictòrica/escultòrica/arquitectònica?

¹ L'obra d'aquesta artista ha estat nomenada "pintura expandida" pel joc, latent a les seves obres, entre els límits de la pintura i l'escultura on, a més, converteix l'espai arquitectònic en contingut de l'obra d'art, permetent així habitar-la i transitar-la.

5. Responsabilitats del professorat

Per dur a terme la visita adequadament i potenciar al màxim l'aprenentatge de tot l'alumnat es demana que abans de la visita, amb una durada prudencial d'una setmana com a mínim, es faci arribar el qüestionari previ a l'equip educatiu del Museu, per conèixer les característiques del grup, i en cas d'alguna necessitat poder-la adaptar.

Es recomana dedicar un temps a l'aula abans de la visita per tal de situar els infants, fer l'activitat prèvia proposada i un passi d'imatges del Museu i la seva col·lecció o exposició temporal segons el cas. És important també repassar les normes de comportament dins d'un museu.

Durant la visita agraïrem que no es delegui la responsabilitat del grup a les educadores del Museu, sinó que el professorat acompanyant estigui actiu, és a dir, que ajudi a guiar el grup i a respectar les normes del Museu.

6. La visita

6.1 Temporalització

La durada de la visita pròpiament dita és d'1 hora (30 minuts exteriors i 30 minuts interiors). Abans o després de la visita i ateses les característiques particulars dels infants d'educació infantil preveiem un temps per berenar i anar al lavabo.

Pel bon funcionament de la resta d'activitats del departament, la visita començarà a l'hora estipulada pel Museu. Es podrà berenar tan abans com després de l'activitat, si no plou, a les terrasses del Museu i si plou a l'espai taller del Museu sempre i quan hi hagi disponibilitat.

6.2 Descripció de la visita

La visita està estructurada en dues parts: una a l'exterior i una altra a l'interior del Museu.

Als patis exteriors del Museu i mitjançant una sèrie de dinàmiques els infants descobriran les murades i l'edifici nou del Museu i coneixeran la història del baluard defensiu.

La segona part ens conduirà a l'interior del Museu on tindran els primers contactes amb l'art contemporani relacionant-lo amb el seu propi món. A partir de les obres mostrades a l'exposició «Jessica Stockholder. Punts cardinals» podem observar com als darrers anys pintar ja no consisteix en utilitzar un pinzell, sinó que predomina la intenció de transmetre una experiència, reflexionar i activar els sentits. Fa molts d'anys que predomina la voluntat creativa que porta a una sèrie d'artistes a recórrer a suports i mitjans expressius fora de la pròpia pintura; a utilitzar diferents llenguatges artístics que es contaminen entre ells. I l'obra de Jessica Stockholder és una mostra d'aquesta intenció. L'artista sempre ha tengut una intenció pictòrica, encara que utilitzi el volum i l'ocupació de l'espai. Les possibilitats del material i dels objectes de les seves obres són utilitzats per la pròpia artista a través del color, assumint que la pintura és una realitat física que roman invariable, però també que canvia en funció de l'espai que ocupa i el moviment dels espectadors.

6.3 Metodologia

En el cas de coincidir dos grups classe a la mateixa hora, cadascun anirà acompanyat per un/a educadora, amb un màxim de 25 alumnes. Un grup començarà el recorregut per l'exterior i l'altre per l'interior del Museu.

Treballam des de la interdisciplinarietat, la transversalitat i la valoració dels sabers de l'alumnat. La visita serà molt dinàmica i participativa, sempre donant la paraula als infants. El punt de partida per a la interpretació d'obres, d'imatges i de representacions diverses, són les vivències dels i les alumnes contemplades com a font d'aprenentatge. Posam especial esment en dissenyar programes en els que hi pugui participar tot l'alumnat. Fomentam sempre el respecte vers les opinions dels altres.

7. Activitat posterior a la visita a l'aula

Una vegada acabada la visita, us enviarem per correu electrònic un enllaç a un formulari de valoració sobre la visita per tal de conèixer la vostra opinió amb la finalitat de continuar millorant. Agrairíem que trobeu un moment per poder emplenar-ho.

Com a activitat posterior a la visita i tenint present l'obra de Jessica Stockholder, us proposam fer una instal·lació artística² a un espai visible del centre educatiu - com un passadís, hall...- a partir d'una selecció de materials quotidians (recipients, teles, mobles...) que decideixi l'alumnat i tenint en compte els colors, textures, llum... com fa l'artista a les seves obres.

Els objectes i instal·lacions que crea Jessica Stockholder són immòbils, però a través de la seva prolongació en l'espai, la llum i el moviment del visitant, adquireixen mobilitat. L'interès de Stockholder se centra en l'acoblament d'objectes de diferent naturalesa i procedència. Acoblaments d'objectes trobats, en unes ocasions comprats i en altres casos objectes personals, acaben per esborrar les seves qualitats d'objecte a partir de la incidència de la llum i el color.

Per a entendre el seu treball cal assumir una premissa fonamental: el color sempre està preparat per a imposar-se al material. Preval així allò pictòric de cada objecte i, en extensió, la capacitat pictòrica de l'espai arquitectònic, que suporta la pintura com la paret al quadre.

Ella fa associacions inesperades d'allò abstracte (vius colors i riques textures) i/o identificables (materials domèstics i industrials) que conformen el conjunt de les seves escultures i instal·lacions per a un lloc específic. La posada en escena també és acuradament coreografiada i l'estètica es basa en els recursos efectius de l'escultura (allò sòlid habita l'espai, els volums tracen les formes, el material es subjecta a la gravetat, la immobilitat invoca la mobilitat).

² Les instal·lacions són un tipus d'art contemporani en el qual l'artista utilitza, com a part de la composició, el propi mitjà (com a parets, sostre...) a més d'objectes diversos. En moltes ocasions, els materials triats, omplen més o menys l'espai i l'espectador és convidat a moure's al voltant de l'obra o interactuar amb la peça, en aquests casos l'espectador mateix esdevé part d'aquesta obra en aquest precís moment i aquest precís temps. Tot i que vegades les instal·lacions són fràgils pel que només poden ser vistes des de la porta o un extrem de l'espai.

Les característiques d'una instal·lació a tenir present són:

- La instal·lació no està completa si no és integrada per l'espectador
- Els artistes poden fer ús de qualsevol mitjà o material
- Existeixen instal·lacions en les quals l'artista incorpora sons, olors, sensacions tèrmiques, etc
- Una vegada desmuntada, la instal·lació deixa d'existir per a quedar només enregistrada en fotografies o vídeos